

Saját fáját vágta ki, s tolvajt kiáltottak rá

„A vád tárgyává tett cselekmény nem bűncselekmény” – szól az ítélet egyik sora

SZALAI CSABA

Nyíracsád (HBN) – Peják Sándor nemrég eresztették ki a kórházból, átvészelte az infarktust. Kék szemű, őszinte tekintetű ember, túl a hetvenen. A kis ház lépcsőjére nehezen emeli föl a lábát, felesége riadt kézzel támogatja. Talán ma is makkegészséges volna, ha nem akarják rásütni a fatolvaj bélyegét a homlokára.

– Mikor ültették azt az akácost? Pejákné töri az eszt.

– ‘38-ban, ‘36-ban? Iskolás gyerek koromban. Emlékszem, azon a napon rettentő szél fújt. A testvérem rám parancsolt, húzódjak le az árokba, ki ne fázzak.

– Honnan vették a csemetét?
– A Szakolyi-kertből két és fél kisholdba, olyan homokba a balkányi részen, amibe rozsot se érdemes vetni. Édesapám azt hajtogatta: öregségemre legalább lesz mivel fűteni.

– Gondolom, spóroltak rá. Már mint az akácföldre.

– Édesanyám még a párnát is eladta a feje alól, úgy veszegettek. Tojással mentem a boltba, hogy a kockacukorért fizethessünk.

Az erdőt nevelni is kell ám – térünk vissza abba a régi akácosba.

– Kapáltuk. Mi napszámost sohasem fogadtunk. Édesanyám testvérével jártunk ki. Ő volt a segítség.

– S megeredt minden szála az akácnak?

– Pótoltuk is.

Peják Sándor, ez a külsőre zömök, erős ember, eddig csak hallgatott, tenyere akaratlanul is ökolbe rándul. Szava akadozik.

– Láttam én olyan téeszerdőt, amit ugyancsak ebbe a homokba raktak, mégis a gaz ölte.

– S vajon nem jó ez a homok dinnye alá például?

– A mienk nem. A nap is nagyon odavág, öntözésről meg szó sem lehet.

– S akkoriban adott-e előleget az állam telepítésre?

– Már csak a demokráciában.

Ennyi a múlt. A kisnyugdíjas Peják Sándor és rokkantnyugdíjas

„Engedélye volt az akácok ritkítására”

Fotó: Iklódy János

felesége azonban 1991-ben gondolt merészet és nagyot. Tulajdonjogukat a két és fél kisholdra a debreceni földhivatalnál bejegyeztették. Korábban a Győzelem Szakszövetkezet használatában volt nyilvántartva, a 6/0962. és a 6/0963. számú tsz-különlapon. Minthogy Beke István erdész ebben az időben már nem dolgozott a szövetkezetnél, így Pejákék Kátóna Gyulát, a nyíracsádi polgármestert keresték fel egyszerű kérésükkel: adjon ki engedélyt harmincöt szál fa kivágására. A nélkülözhetetlen papírt kézhez is vehették.

Az ismeretlen tettes

S itt álljunk meg.

– De hát mégis följelentették!

A derűs, kék szem kissé elhomályosul.

– Föl mint ismeretlen tettest. Pedig látták a Győzelemtől is, hogy ott vagyok, ahol már hever a fa. A szárazát, az öregjét, a korhadjtát ritkítottam. Az első vágásnál leállított a rendőr: el ne vigyem. Majd aztán ide is bejött a kertbe, mező-

gazdasági szakértőt küldött, becsülje fel köbméterét.

– S mit szólt ehhez maga?

– Innen ki nem viszitek, csak ha keresztülhajtotok rajtam.

A haddelhadd

A bírósági ítéletből (1993), a végzésből (1994) kikerekedik az egész történet. A debreceni városi ügyészség vádat emelt a büntetlen Peják Sándor ellen, mondván, szándékosan tulajdonított el 17,5 köbméter akácfát a szakszövetkezettől. A vádirat szigorú hangú, mintha Peják Sándor legalábbis emberölést kísérelt volna meg. 1993-ban még folyt az elsőfokú tárgyalás, amikor a „vádlott” halasztást kért. Súlyos szívbetegség támadta meg. Az izgalmak megviselték.

1993 májusában Peják Sándort ragyogó ítélettel fölmentették. Azért ragyogó, mert az ítélet lényegét akár egy tízéves gyermek is megérti. Mondjuk ilyen olvasatban: ha valaki egy területnek nem tulajdonosa, az nem követelheti a rajta lévő erdőt sem maga-

nak. Márpedig a tulajdonos kilétét a telekkönyvi szemle a napnál világosabban megmutatta. „A vád tárgyává tett cselekmény nem bűncselekmény” – szól az ítélet egyik sora.

Ennek ellenére a városi ügyész nem nyugodott bele a fölmentésbe. Később a megyei főügyészség képviselője a fölmentő rendelkezést csak „tévedés” címén tartotta volna megalapozottnak. Vagyis Peják Sándor megtévedt. De meg se tévedt, mert végezetül a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság tett pontot a különös fahistória végére. Vitathatatlanul. „Vitathatatlan, hogy a vádlottnak engedélye volt a felesége tulajdonát képező akácok ritkítására s ettől nem tért el.”

Pejákék most ölbe tett kézzel éppen azon tűnődnek a halkan duruzsoló vadonatúj gázkonvektor előtt, érdemes lesz-e bekapcsolniuk januárban. Hátha mégis egy újabb faritkítási engedélyt kennek. Saját erdejükre. Am akkor már Sanyi bácsi a belső zsebben hordja az ítéletet és a végzést, nehogy magyarázkodnia kelljen, ha ismét „tetten érik”.